

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 8. ANULU XX.

Sabiu, in 27 Ianuaru (8 Febr.) 1872.

Telegrafulu ese de done ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte parti ale Transilvanie si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 fl. Inscrerale se platescu pentru int'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ore cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 cr. v. a.

Evenimente politice.

In unu nr. trecut facusem amintire despre convocarea unei conferintie la Pest'a, carea avea sa se compuna din barbati serbi si sa desbata afaceri bisericesci nationale serbesei. Acumu aflamu din „Pesti Naplo“, ca dorintia serbiloru culmineza intr'aceea, ca serbii sa se bucure de aceeasi autonomia in cele bisericesci si scolare de carea se bucura si romanii. Acelu diurnalu dice, ca ministrii au ascultat dorintia acest'a, dara dupa cum este elu informatu, fara a se fi pronunsiat decisivu fatia cu obiectulu din chestiune. Li s'a datu inse serbiloru sa intielega, ca precandu romanii se bucura de autonomia loru prelanga respectarea legiloru, la o parte din serbi se vede, ca acest'a (autonomia) aru servi de mijlocu spre a agita contr'a legiloru.

Negotiarile cu Croatii mergu schiopatandu. Sciri dela 4 Fauru n. ne spunu ca pretensiunile croate suntu pre mari si in urm'a loru si negotiarile trebuie sa inceteze.

Pentru de a intregi unele sciri aduse si de noi cu alte ocazioni reproducemu aici dupa „Tromp Carp.“ pareri cu coloratu slavicu urmatorele:

Foile austriace se plangu, caci Austri'a a fostu cu desaversire uitata la solemnitatea serbarei din Petersburg a ordinului Santului George. Jurnalulu „Zukunft“ atribuie „fraternitatii resbelnice“ rusoprusiane unu caracteru „dinasticu“, si se mira pentru ce ore la Berlinu sa se considere ca o virtute neutralitatea Rusiei din ultimulu resbelu, pre candu se tratéza de criminala neutralitatea Austriei din aceeasi epoca? Jurnalulu „Tagblatt“ merge si mai departe candu afirma ca in Russi'a nu se profera de oatu amenintari impropriu Austriei, si ca deca acest'a n'aru fi fostu pentru momentu sustinuta de Germani'a, negresitu ca amenintarile s'aru fi si tradusu inca de multu in fapto. „Precatu timpu Imperatul Alesandru, — conchide foi'a vienesa, — va domni pre tronulu Rusiei, Russi'a va trai in pace cu Austri'a, deca generatiunile viitoare se voru gandi si voru simti cu totul alt-feliu de pre cum se gandeste si simte imperatoarele Alesandru.“

Trebuie sa recunoscemu: in nici o tiéra nu suntu atatea temeri ca in Austri'a in privintia politice pacificatoare a Rusiei. Austri'a se simte culpabila inaintea Rusiei, si nu cutéza a marturisi. Se teme nu numai de generatiunea actuala din Russi'a, deca chiaru de generatiunile viitoare, cari n'au venitu inca in lume.

Opiniunea publica in Russi'a este in adeveru pucinu favorabila politice antislave a Austriei, si acest'a sa nu 'si faca iluziune pentru ca ori si care aru fi sentimentele guvernului si ale natiunei rusescei catre Germani'a, nici o-data aceste sentimente nu voru modifica simpatia profunda a rusilororu pentru slavi de pre catu pare ai oprime Austri'a sub mant'a protectiunei germane.

Pres'a ungrésca pare a arunca focu si pirjolu cu ocaziunea serbarei santului George. „Loydulu“ din Pest'a nu vede in amici'a ruso-prusiana decatu sentimentulu personale alu ambiloru imperatori; elu vorbesce de antipathia marelui duce mostenitoriu alu Rusiei pentru germani si raportéza acesta anecdota dupa care d. de Bismarck aru fi declarat in Versailles, cu ocaziunea primirei unei telegrame dela Sant-Petersburg ca „vechile relatii de amicia cu Russi'a suntu rupte pentru vecii vecileru, caci nici o-data Russi'a nu le va iertá victoriele.“ Foi'a ungrésca mai afirma ca deca suirea pre tronulu Germaniei a regelui Wilhelm, a fostu aclamata cu simpatia, este numai pentru ca au credintu a vedea rumpendu-se relatii patriarhale, cari esistau intre Prussi'a si Russi'a. „Credemu, — conchide „Pester-Loyd“, — ca principiile cancelariu alu imperiului germanu va pune unu capetu, mai corendu

seu mai tardiu, serviciiloru politienesce facute Rusiei de catre Prussi'a si ca va rompe cele din urma fire ale santei-aliatie dintre Prussi'a si Russi'a, cari le tienu stensu legate mai cu sema dela resbelulu Crimei incoce.“

Jurnalele oficiose rusesce, departe d'a intrá in polemica cu organulu magiaru, pare ai multiemi de francheti'a cu care 'si esprima vederile despre aliantia Rusiei cu Germani'a. „Ieta o lectiune, — dice „Golos“, — de care trebuie sa profitamu. Pentruca nu e lucru mare nici imposibile rumperea relatiuniloru de amicia dintre state, nici sa mai comptamu atatu de multu pre vecinicia bunelor nostre relatiuni cu Germani'a. Totulu ce scimu este ca deca va fi o rumpura, nu noi vomu oferi ocaziunea, de si nu ne vomu considerá catusi de pucinu legati, printr'unu juramentu ore care cu Prussi'a.“

„Cu totul din potriua de ceea ce sperau in amicii nostri, tocmai foile slave au avutu in vedere semnificarea si greutatea cuvintelor pacifice pronunsiate decatra imperatoarele Alesandru la banquetulu cavaleriloru santului George. Departe d'a ne teme de prelungirea bunelor raporturi dintre Germani'a si Russi'a, poporele slave afla o garantia pentru desvoltarea loru ulterioara. In adeveru aceste popore au recitatu pre alocurea cate o anecdota privitoare pre ospetii nostri germani din Russi'a cari represintau aclamatiunile cu cari erau primiti in Petersburg, ca opera a marelui nostru maestru de politica, deca nici unulu din acele organe n'au datu credientu unoru asemenea calomnie, sciundu bine ca poporulu rusescu, pucinu demonstrativu, este iuse patriarchale in ospitalitate.“

Apreliarile foiloru slave potu fi citate ca modelu de bunulu simtiu ce este apanagiulu acestei giute. „Nimeni — dice foi'a ceca „Politik“, — nu pote aprecia importantia si greutatea amicii care unesce pre Russi'a cu Germani'a, ca noi slavii, pentru ca o amicitia sincera intre Russi'a si Germani'a va fi insotita, de voia de nevoia, de amici'a nu mai putinu sincera a germaniloru pentru slavi. Intindemu de buna voia cu Russi'a man'a nostra germaniloru pre cari i sfatuimu sa nu uite ca amici'a cu Russi'a nu va durá de catu atatu pre catu nu voru dá motive a vedea radicandu-se impropriu loru antipathia lunei slave.“

Diet'a Ungariei.

In siedintia din 27 Ianuaru a casei deputatiloru se cetesce si aprobéza mai intaiu protocolulu siedintiei precedente. Se anuncia dupa aceea petitiuni diferite.

St. Pavlovics si A. Lázár urgéza raspunderea la interpelatiuni mai vechi.

M. Uerményi cetesce unu raportu alu comitetului petitionariu.

Petitiunile in afacerea organizatiunei urbei capitale, la propunerea lui Fr. Deaku, se voru impune si desbata de odata cu legea urbei capitale in sectiuni. Cele-lalte petitiuni se transpunu ministerieloru respective.

Notariulu casei magnatiloru ascerne nuntulu acelei'a in caus'a legi industrialu si de venatu — pre care cas'a magnatiloru le-a primitu nemodificate, — legea colonistiloru inse cu mai multe modificatiuni.

Propunerea lui Szathmáry relativa la infiintarea unei a dou'a catedre homeopaticu la universitate o respinge comitetulu financiaru. Dupa o desbatare scurta se primesce insa propunerea lui Szathmáry, cu ce siedintia se incheia.

In siedintia din 30 Ianuaru se anuntia dupa finirea formaliloru obicnuite, petitiuni diferite.

Intréga „opositiunea liberala a urbei capitale“

(constatatore din 25 insi) petitiunea contr'a proiectulu de lege relativu la organizatiunea acelei urbe.

I. Hajdu presinta unu referatu alu comitetului petitionariu.

I. Madarász interpeléza regimulu ca nu are de cugetu a asterne unu proiectu de lege relativu la ameliorarea lefeloru inveciatoriloru.

Notariulu casei magnatiloru asterne nuntulu acelei'a consentitoriu in afacerea speselor administratiunei jurisdictionarie.

Comitetulu financiaru presinta legea bugetaria pro 1872, care consta din 7 §§., dintre cari pre celu dintaiu lu reproducemu si noi:

§ 1. Pre anulu 1872 se prefigu si aprobéza spesele ordinarie ale tieriloru coronei ung. cu 161,954,503 fl. spesele estoraord. cu 70,211,891 fl. spesele = de creditu = cassa si operatiune cu 64,787,675 fl.

In siedintia din 31 Ianuaru se autentica protocolulu siedintiei precedente.

Presedintele anuncia mai multe petitiuni. Contele M. Lónyay impartásiesce prin o scrisore, ca presedinte alu academie, ca in 2 Februaru c. u. va avea locu o festivitate in memori'a lui Eötvös, in edificiu academie la 11 ore, mane, adca in 3 Feb. se va serba unu parastasu in biseric'a universitatiei, la ce deputatii se invita a lua parte.

I. Zeyk cere unu concediu de 6 septemani; i se incuviintéza. Mai multi deputati ascerne petitiuni, cari se transpunu comisiunei respective.

Referintele K. Széll ascerne raportulu comitetului centralu despre proiectulu de lege bugetariu.

Se va tipari si pune la ordinea dilei, cu ce siedintia se si fini.

Circulariulu

ministrului de interne emisu catre jurisdictioni.

Din caus'a legaturu organice, ce esista intre art. de lege XLII. din an. 1870 despre organizarea jurisdictioniloru si art. de lege XVIII. din an. 1871. despre organizarea comunelor si de aceea, ca orasie cu senate organizate supuse jurisdictionei, comunitati mici si mari sa fia in stare de o parte a eserciá drepturile de singuvernamentu, de alta parte inse a implini dispusetiunile legali ale acelu'a si a esecuta ordinationile, ce se voru emite de jurisdictione in trebile administratiunei jurisdictionali si de statu, e necesariu, ca dupa constituirea mai noua a jurisdictioniloru sa se faca dispusetiunile privitoare la esecutarea art. de lege XVIII. an. 1871 despre organizarea comunelor.

Candu provocu jurisdictione — dupa dreptulu, ce mi se da prin §. 134. a art. de lege citatu — la facerea dispusetiuniloru acestoru-a, nu potu sa retacu totu de o-data aceea a mea convingere, ca legea acum citata punendu basa secura la prevederea reglata si precisa a trebiloru comunali, ni garantéza, pre langa suscitarea interesului generalu pentru trebile comunali si desvoltarea secura a institutiuniloru comunali, conformu recerintieloru tempului nostru. — Sum convinsu despre aceea, ca jurisdictione petrunsa de insemnatarea acestai mare opu de reforma, facandu in tota directiunea dispusetiunile necesari pentru esecutarea corecta a determinatiuniloru detaliate din acest'a parte a legi si va urma cu atentione continua descépta procedur'a loru. — Gatirea operateloru preparative privitoare la organizarea comunelor tinendu-se de sfera de singuvernamentu a jurisdictionei, eu nu me simtiu chiamatu a dá in acest'a privintia procedur'e jurisdictionei o directiune prin o informatiune speciale; nu potu inse sa nu atragu deosebit'a atentione a jurisdictionei spre aceea parte a organizari, carea servesce de basa constituirei

